

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců Mgr. Ondřeje Mrákoty a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **D. B.**, zastoupeného Mgr. Evou Krahulíkovou, advokátkou se sídlem Praha 10, Ke Skalkám 3080/58, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 5. 2014, č. j. 1 Az 20/2013 - 45,

t a k t o :

- I.** Výroky I. a II. rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 5. 2014, č. j. 1 Az 20/2013 - 45, **se zrušují.**
- II.** Rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 10. 10. 2013, č. j. OAM-127/ZA-ZA06-P10-2011, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III.** Žalobci **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**
- IV.** Ustanovené zástupkyni žalobce, Mgr. Evě Krahulíkové, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 4114 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci

Rozhodnutím ze dne 10. 10. 2013, č. j. OAM-127/ZA-ZA06-P10-2011, žalovaný neudělil žalobci (dále jen „stěžovatel“) mezinárodní ochranu ve smyslu ustanovení §§ 12, 13, 14, 14a, 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky,

ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), když v případě stěžovatele neshledal naplnění zákonných důvodů pro její udělení.

Stěžovatel požádal o udělení mezinárodní ochrany dne 20. 4. 2011. Ve své žádosti uvedl, že je státním příslušníkem Kyrgyzské republiky, kyrgyzské národnosti, vyznává islám (šísmsus), není členem politické strany či hnutí. Stěžovatel opustil Kyrgyzstán dne 1. 4. 2011 z důvodu obav z pomsty ze strany syna bývalého ministra vnitra Kyrgyzské republiky za fyzické napadení jeho otce během veřejného vystoupení ve městě Talas dne 6. 4. 2010.

K této události stěžovatel dále upřesnil, že dne 6. 4. 2010 zorganizovala opozice a odpůrci vládní politiky prezidenta Bakijeva protestní shromáždění. Stěžovatel se sedmi společníky během tohoto shromáždění napadl ministra vnitra Kyrgyzstánu Moldomuse Kongantijeva a vyhnali ho před dav lidí před budovou regionální správy. V důsledku fyzického napadení stěžovatelem a jeho skupinou a následného napadení shromážděným davem utrpěl ministr těžká zranění.

Po přibližně 3 - 4 měsících přijel do města Talas syn bývalého ministra vnitra vypořádat se s pachateli, kteří zbili jeho otce. Dvě osoby ze skupiny přátel stěžovatele, kteří napadli ministra Kongantijeva, byly údajně vyvezeny mimo město, kde byly zbity. Jeden z nich zemřel, druhý pak měl být nalezen ve vážném stavu. Ze strany rodičů zbitých osob byl stěžovatel upozorněn, že by i s přáteli měl zmizet, protože dalšími oběťmi by se mohli stát i oni.

Stěžovatel dále uvedl, že po uvedeném incidentu společně s dalšími třemi osobami odjel do města Biškek, kde si našli nájemní byt a práci v oddělení na lisování oděvů. Po jistém čase však byli napadeni skupinou mužů, ale podařilo se jim utéci. Po neúspěšné žádosti o pomoc na úřadě politické strany Bílý orel (Ak Shumkar) stěžovatel s přáteli odjel do Moskvy a odtud do České republiky.

Pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany byl se stěžovatelem proveden dne 28. 4. 2011. V průběhu pohovoru stěžovatel uvedl, že opustil Kyrgyzstán v obavách o život z důvodu popsaného napadení členů jeho skupiny. Jednalo se o skupinu osmi osob, která dle stěžovatele vznikla proto, aby znemožnila ministrovi vnitra „atakovat“ lid během shromáždění na náměstí ve městě Talas.

Stěžovatel dále uvedl, že z budovy, ve které došlo k napadení ministra Kongantijeva, vyvedl spolu s dalšími členy tvořícími jeho skupinu ministra na náměstí, kde byl tento znovu zbit. Následoval celostátní převrat. Za 2 až 3 měsíce se dle tvrzení stěžovatele vrátil do města Talas syn již bývalého ministra Kongantijeva a začal mluvit o tom, že se pomstí za fyzické napadení svého otce. Přítel stěžovatele byl nalezen mrtvý. Stěžovatel poté odjel do Biškeku, kde nějaký čas bydlel a pracoval jako balič zboží. Po napadení dne 31. 3. 2011 s dalšími osobami opustil Kyrgyzstán a přes Moskvu odjel do České republiky.

K původu osmičlenné skupiny stěžovatel uvedl, že motivem vzniku skupiny byla finanční pobídka od jejich trenéra bojových sportů, kterého potkal během shromáždění. Do odjezdu z Kyrgyzstánu neměl potíže se státními orgány, jeho přáteli však přišlo předvolání na policii, z čehož usoudil, že také on bude předvolán. Jelikož se bál volat domů, neví, zda mu přišlo předvolání na policii či nikoli. Stěžovatel neměl možnost požádat nikoho o pomoc, protože na ministerstvo vnitra nastoupili představitelé starého režimu. Syn bývalého ministra vnitra dle stěžovatele pracuje na prokuratuře.

Dne 6. 12. 2012 stěžovatel uvedl, že se v České republice oženil a narodilo se mu dítě. Ke své žádosti o udělení mezinárodní ochrany doplnil, že dva z jeho přátel byli odsouzeni, jeden dle stěžovatele zmizel. Mladší bratr bývalého ministra vnitra dle stěžovatele pracuje jako prokurátor a vyhrožuje mu, že může dostat trest jako jeho přátelé. Stěžovatel se označil jako autorita skupiny mladíků, kteří zbili ministra vnitra Kongantijeva, a z toho důvodů vyjádřil obavu z návratu do země.

pokračování

Dne 2. 10. 2013 stěžovatel do protokolu o seznámení s podklady upřesnil, že uzavřel na území České republiky 23. 1. 2011 tradiční muslimský sňatek, nikoli občanský sňatek. K důvodům pro podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že syn bývalého ministra vnitra Kongantijeva pracuje na prokuratuře a zabývá se pátráním po jeho osobě. Stěžovatel k tomuto závěru došel na základě skutečnosti, že jeho přítel M. B., který s ním přicestoval do České republiky, obdržel předvolání z prokuratury. Jmenovaný přítel stěžovatele se po autonehodě svého otce vrátil do Kyrgyzstánu a v současné době o jeho pobytu stěžovatel nemá žádné informace. Pokud jde o osobu stěžovatele samotného, za toho převzali předvolání na prokuraturu jeho rodiče v roce 2010 již v době jeho nepřítomnosti.

II.

Důvody neudělení mezinárodní ochrany

Žalovaný v rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany konstatoval, že fyzické napadení ministra vnitra Kongantijeva nelze vyhodnotit jako uplatňování politických práv a svobod a případné následky ve smyslu trestní odpovědnosti vyhodnotit jako pronásledování dle § 12 písm. a) zákona o azylu. Z výpovědi stěžovatele bylo dle názoru žalovaného zjištěno, že se stěžovatel podílel na surovém zacházení s bývalým ministrem vnitra, a to jen na základě jeho projevu k shromážděným, a sám se tedy aktivně podílel na násilnostech, které propukly v kyrgyzských ulicích v dubnu 2010, ačkoli tvrdil, že cílem jeho skupiny bylo právě zabránění takovému násilí na lidech. Jako pronásledování dle § 12 písm. a) zákona o azylu pak nelze hodnotit případné jednání fyzických osob motivované pomstou rodinných příslušníků napadeného bývalého ministra vnitra, neboť k takovému jednání nedošlo v souvislosti s uplatňováním politických práv a svobod, ale jako následek vlastního násilného jednání stěžovatele.

Po posouzení všech tvrzení stěžovatele žalovaný dospěl k závěru, že tento neuvedl žádné skutečnosti, na jejichž základě by bylo lze konstatovat, že vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Potiže stěžovatele nebyly primárně zapříčiněny jeho politickými aktivitami či uplatňováním politických práv. Cílem specifického pobytového statusu ve formě azylu není ochrana osob, které aktivně páchali jakékoli násilnosti v zemi původu.

Žalovaný uvedl, že bylo objasněno, že stěžovatel se v zemi původu dopustil nezákonného jednání v podobě zorganizování a účasti na napadení bývalého ministra vnitra. Stěžovatel jednal protiprávně bez ohledu na skutečnost, zda souhlasil s politikou bývalého ministra vnitra či nikoli. V případě takového jednání si musí být vědom následků v podobě trestní odpovědnosti, které se vyhnul odchodem ze země. Pokud jde o hrozbu napadení ze strany neznámých osob, žalovaný konstatoval, že u stěžovatele nedošel k závěru, že by neměl v zemi svého původu možnost využít na ochranu své osoby dostupné právní prostředky.

Jako pronásledování stěžovatele nelze dle žalovaného vyhodnotit jeho údajné předvolání na prokuraturu, tím méně odsouzení spolupachatelů násilné trestné činnosti. Věrohodnost stěžovatele, pokud jde o pronásledování jeho osoby synem bývalého ministra vnitra, který by měl pracovat na prokuratuře, je dle žalovaného zpochybněna jeho rozpornými výpověďmi, když stěžovatel během pohovoru dne 28. 4. 2011 do protokolu uvedl, že jeho příteli přišlo domů předvolání na policii, on sám pak neví, zda jemu samému nějaké předvolání přišlo. Dne 2. 10. 2013 ovšem uvedl, že mu v roce 2010 prostřednictvím rodičů bylo toto předvolání doručeno.

Pokud jde o údajné napadení stěžovatele neznámými osobami v Biškeku, které stěžovatel v řízení popsal, žalovaný poznamenal, že nebyl prokázán politický charakter takového jednání či souvislost s dalšími taxativně vyjmenovanými důvody pro udělení azylu. Základním motivem

jeho napadení neznámými osobami nepochybně nebyla jeho politická příslušnost, politické aktivity či jiné zákonem o azylu taxativně vyjmenované důvody, ale pravděpodobně jeho jednání spočívající v organizaci a aktivní účasti na zbití bývalého ministra vnitra Kongantijeva, přičemž ani k tomuto závěru nelze na základě výpovědi stěžovatele zcela jednoznačně dojít. Tento samotný incident nelze vzhledem k jeho charakteru a intenzitě vyhodnotit jako pronásledování ve smyslu zákona o azylu, obzvláště za situace, kdy stěžovatel měl a má možnost se bránit příslušnými zákonnými prostředky.

Hrozba trestního stíhání či již zahájené stíhání může být sama o sobě azylově relevantní jen v omezeném okruhu případů, a to tehdy, když osobě, která je ohrožena, v souvislosti s tím hrozí skutečně zásadní fyzické či psychické útrapy či dokonce smrt již jen z toho důvodu, že v zemi původu takové následky trestního stíhání pravidelně nastávají. Může tomu být i tehdy, kdy je patrné, že u stěžovatele se okolnosti jeho stíhání či možného stíhání v nežádoucím směru významně a s velmi tíživými důsledky pro sféru jeho základních práv vymykají obvyklým standardům země původu. Např. proto, že je stíhání vedeno z účelových politických důvodů či proto, aby zastrašilo, umlčelo či jinak ovlivnilo stíhaného, přičemž prostředky k nápravě takto účelového trestního stíhání a na ochranu stíhaného v zemi původu nejsou k dispozici či jsou neúčinné.

Pokud jde o rodinnou situaci stěžovatele, žalovaný konstatoval, že samotné rodinné vazby se státními příslušníky Kyrgyzské republiky s uděleným pobytovým oprávněním na území České republiky, nelze bez dalšího považovat za dostatečně relevantní pro udělení humanitárního azylu. Svůj rodinný život je stěžovatel schopen realizovat se svoji družkou a nezletilým synem, kteří jsou oba státní občané Kyrgyzstánu, na území země původu, popř. na území jiného státu.

Vzhledem k tomu, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu, žalovaný dále posoudil, zda stěžovatel nesplňuje důvody k udělení doplňkové ochrany, jak je mu uloženo § 28 zákona o azylu. Konstatoval, že až do výše uvedených událostí stěžovatel neměl v zemi původu potíže jakéhokoli charakteru, a ani po pádu vlády prezidenta Bakijeva nelze dospět k závěru, že by postup státních orgánů měl být vůči jeho osobě jakýmkoli způsobem v budoucnu nepřiměřeně tvrdý. Žalovaný uvedl, že vzhledem k obsahu správního spisu nedošel k závěru, že by se stěžovatel po případném návratu do své země mohl ocitnout v situaci, kdy by neměl možnost domáhat se ochrany svých práv zákonnými prostředky.

III.

Napadený rozsudek městského soudu

Stěžovatel podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který ji rozsudkem ze dne 27. 5. 2014, č. j. 1 Az 20/2013 - 45, podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů („s. ř. s.“), zamítl.

Městský soud nesouhlasil s námitkou stěžovatele, že žalovaný nedostatečně posoudil jeho žádost s ohledem na ust. § 12 písm. a) zákona o azylu. Konstatoval, že z odůvodnění napadeného rozhodnutí je zřejmé, že se žalovaný otázkou uplatňování politických práv a svobod stěžovatelem v zemi původu zabýval. Účast na demonstraci lze podle názoru městského soudu jistě považovat za uplatňování politického práva, avšak v posuzovaném případě je třeba brát ohled na skutečnost, že stěžovatel v průběhu řízení netvrdil, že by důvodem pro jím tvrzené pronásledování byla sama o sobě účast na demonstraci.

Důvod pronásledování stěžovatele měl spočívat ve skutečnosti, že spolu s dalšími sedmi společníky při protistátních demonstracích fyzicky napadl bývalého ministra vnitra Kyrgyzstánu. Městský soud se ztotožnil s názorem žalovaného, že uvedenou skutečnost nelze vyhodnotit

pokračování

jako uplatňování politických práv a svobod a trestněprávní odpovědnost stěžovatele vyhodnotit jako pronásledování podle § 12 písm. a) azylového zákona. Přehlédnout dle městského soudu nelze, že stěžovatel během pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu uvedl jako důvod pro účast na demonstracích skutečnost, že mu byla nabídnuta částka 3 000 somů a jeho pohnutky byly tedy spíše ekonomické.

Městský soud nesouhlasil rovněž s námitkou stěžovatele, že žalovaný opomenul zkoumat důvody, pro které došlo dne 6. 4. 2010 ve městě Talas k občanským nepokojům. Žalovaný dle městského soudu nikterak napadeným rozhodnutím nepopřel, že by šlo o protivládní demonstrace vyvolané nesouhlasem s politikou tehdejší vlády. Tato skutečnost však nebyla v dané věci dle soudu natolik relevantní, aby jí bylo třeba věnovat bližší pozornost.

Z rozhodnutí žalovaného je zřejmé, že se blíže zaměřil na konkrétní případ stěžovatele a na jeho důvody, proč se demonstrace účastnil, což je z hlediska posouzení žádosti o mezinárodní ochranu vhodnější, jelikož uvedený postup umožnil žalovanému lépe posoudit právě konkrétní okolnosti stěžovatelova případu. Městský soud souhlasil se závěrem žalovaného, že u stěžovatele hrozba pronásledování, jež by bylo možno vnímat jako přiměřeně pravděpodobnou, nebyla prokázána.

Jako podstatnou hodnotil žalovaný dle městského soudu v případě stěžovatele skutečnost, že M. B., člen skupiny stěžovatele, která napadla v roce 2010 tehdejšího ministra vnitra Kyrgyzstánu a který posléze odecestoval z Kyrgyzstánu spolu se stěžovatelem, a také požádal v České republice o udělení mezinárodní ochrany, vzal dne 18. 9. 2012 svoji žádost zpět a dobrovolně se vrátil do Kyrgyzstánu. Tento fakt posílil názor žalovaného, že strach stěžovatele není odůvodněný, respektive hrozící újma nedosahuje takové intenzity, jak se stěžovatel domnívá.

K § 14 zákona o azylu městský soud uvedl, že nemůže nahradit správní uvážení žalovaného vlastní úvahou o tom, zda stěžovatelem uplatněné důvody žádosti o mezinárodní ochranu lze považovat za relevantní z hlediska zmíněného ustanovení. Je třeba, aby žalovaný v odůvodnění rozhodnutí uvedl úvahy či závěry, které se budou týkat případných důvodů pro udělení humanitárního azylu. Tuto povinnost však žalovaný v napadeném rozhodnutí splnil, když se při posouzení otázky, zda existují v případě stěžovatele důvody, jež by byly podřaditelné pod „*důvody hodné zvláštního zřetele*“, zabýval. Žalovaný vážil skutečnost, že partnerka stěžovatele a jeho nezletilý syn pobývají na území České republiky. Žalovaný však neseznal, že by tyto vazby se státními příslušníky Kyrgyzské republiky s uděleným trvalým či dlouhodobým pobytem, bylo možno považovat za dostatečně relevantní pro udělení humanitárního azylu, a to tím spíše, že stěžovatel je schopen svůj rodinný život realizovat se svými rodinnými příslušníky na území společné země původu.

Jako důvodnou městský soud neshledal ani námitku, že pro spolehlivé zjištění rodinných vazeb měl žalovaný umožnit vyjádření rovněž partnerce stěžovatele. V tomto ohledu poukázal na protokol o seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí ze dne 6. 12. 2012. Během seznámení se s podklady stěžovatel nenavrhl doplnění žádných skutečností či nových informací. Nadto soud dodal, že nepovažuje za nezákonné, pokud se k existenci rodinných vazeb stěžovatele nevyjádřili v řízení všichni jeho rodinní příslušníci. Smyslem dokazování není opakování stejných skutečností z několika různých zdrojů, ale uvádění skutečností, které nejsou známy či věrohodně prokázány. V posuzované věci žalovaný existenci vztahu mezi stěžovatelem a jeho družkou podle městského soudu nikterak nepopíral a tímto vztahem se dostatečně zabýval a to především ve vazbě na § 14 zákona o azylu.

Městský soud souhlasil i se závěry žalovaného, který dospěl k závěru, že podmínka stanovená § 14a zákona o azylu týkající se možnosti přiznání doplňkové ochrany není splněna, neboť stěžovateli nehrozí vážná újma. Žalovaný konstatoval, že se stěžovatel při demonstracích dopustil násilností a způsobil další osobě újmu na zdraví, musí si tedy být dle názoru městského soudu vědom své odpovědnosti a nést následky, u nichž však nic nenasvědčuje tomu, že by měly

být nepřiměřené. Žalovaný dle názoru soudu své závěry odůvodnil dostatečně podrobně a přesvědčivě.

IV.

Kasační stížnost

Rozsudek městského soudu napadl stěžovatel kasační stížností z důvodů, jež podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Namítá, že jeho politická aktivita a reakce státní moci v zemi původu splňuje předpoklady pro udělení mezinárodní ochrany z politických důvodů.

Stěžovatel nesouhlasí s hodnocením městského soudu, že jeho pohnutky k demonstracím byly spíše „ekonomického charakteru“. Naopak se domnívá, že v rámci správního řízení prokázal, že mu záleží na dalším politickém vývoji Kyrgyzstánu. Odměna ve výši 3000 somů byla ve srovnání s rizikem vyplývajícím z účasti na demonstracích zcela zanedbatelná. Stěžovatel je přesvědčen, že městský soud nesprávným způsobem vyhodnotil skutkové okolnosti případu, když výši odměny považoval za relevantní argument, kterým dovozoval ekonomickou motivaci jeho žádosti.

Argumentaci zpětvzetím žádosti o udělení mezinárodní ochrany M. B. považuje stěžovatel za zavádějící, přičemž má za to, že rovněž nelze akceptovat ani argumentaci uváděnou v napadeném rozhodnutí, ohledně dokazování stejných skutečností z různých zdrojů; výslech své partnerky považuje stěžovatel za významný při posuzování zásahu spočívajícím v neudělení mezinárodní ochrany do jeho práva na rodinný život. Stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

V.

Vyjádření žalovaného

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, tak i rozsudek městského soudu, byly vydány v souladu se zákonem.

Žalovaný má nadále za to, že nepochybil, jestliže mezinárodní ochranu stěžovateli dle §§ 12, 13, 14, 14a a § 14b zákona o azylu neudělil. V průběhu řízení nebylo prokázáno, že by stěžovatel mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v ustanovení § 12 zákona o azylu, nebyly naplněny podmínky pro udělení azylu dle § 13 téhož zákona, ani zvláštního zřetele hodné důvody dle § 14 zákona o azylu nebyly shledány.

Stěžovatel dle názoru žalovaného nesplňuje ani podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a a § 14b zákona o azylu. Na základě stěžovatelem uváděných skutečností nelze dospět k závěru, že by mu hrozilo v zemi původu nebezpečí vážné újmy ve smyslu zákona o azylu.

Žalovaný zejména poukázal na skutečnost, že se v odůvodnění napadeného rozhodnutí se všemi důvody, které uvedl stěžovatel, řádně a velmi podrobně vypořádal a zdůraznil, že se zabýval všemi rozhodnými skutečnostmi a opatřil si dostatek informací. Vycházel přitom zejména z výpovědí stěžovatele, které porovnal s informacemi o zemi původu.

Vzhledem k výše uvedenému shledává žalovaný námítky v kasační stížnosti irelevantními. Žalovaný odkazuje na svoje písemné vyjádření k žalobě ze dne 30. 1. 2014 a trvá na závěrech zde vyslovených. Dále popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jeho postup a rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany i napadený rozsudek městského soudu

pokračování

jsou v souladu s právními předpisy. Z uvedených důvodů je proto žalovaný přesvědčen, že námitky stěžovatele nejsou důvodné.

VI.

Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

Stěžovatel se kasační stížností podanou ve stanovené lhůtě (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) domáhal přezkumu rozhodnutí městského soudu, které vzešlo z řízení, jehož byl účastníkem (§ 102 s. ř. s.), jeho kasační stížnost splňuje zákonné náležitosti (§ 106 odst. 1 s. ř. s.) a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

VI. A.

Aplikovatelný právní rámec

§ 2 odst. 8, 9 a 11 zákona o azylu

(8) Za pronásledování se pro účely tohoto zákona považuje závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.

(9) Původcem pronásledování nebo vážné újmy (§ 14a) se rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.

[...]

(11) Ochranou před pronásledováním nebo vážnou újmu se zejména rozumí přiměřené kroky odpovědných státních orgánů, strany nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území, směřující k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy zejména zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo vážnou újmu, za předpokladu, že je taková ochrana účinná, není pouze přechodná a cizinec k ní má přístup.

§ 12 zákona o azylu

Azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec

a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo

b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

§ 14 zákona o azylu

Jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

§ 14a zákona o azylu

(1) Doplnková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož

je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu brožilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jebož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.

(2) Za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje

- a) uložení nebo vykonání trestu smrti,*
- b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu,*
- c) vážné obrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo*
- d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.*

§ 15 zákona o azylu

(1) Azyl nelze udělit, i když budou zjištěny důvody uvedené v § 12 nebo 13, avšak je důvodné podezření, že cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany

a) se dopustil trestného činu proti míru, válečného trestného činu nebo trestného činu proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto trestných činech,

b) se dopustil před podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany vážného nepolitického trestného činu mimo území, nebo

c) se dopustil činů, které jsou v rozporu se zásadami a cíli Organizace spojených národů.

(2) Na cizince, který podněcuje ke spáchání činů uvedených v odstavci 1 nebo se na jejich spáchání účastní, se odstavec 1 vztahuje obdobně.

(3) Azyl dále nelze udělit, pokud

a) cizinec požívá ochrany nebo podpory od jiných orgánů nebo odborných organizací Organizace spojených národů než Úřadu Vysokého komisaře; není-li ochrana nebo podpora z jakýchkoliv důvodů dále udělována osobám, o jejichž postavení není ještě konečně rozhodnuto podle ustanovení příslušných rozhodnutí Valného shromáždění Organizace spojených národů, vztahují se na něho ustanovení tohoto zákona,

b) je cizinec uznán příslušnými úřady země, v níž se usadil jako v místě svého trvalého bydliště, za osobu, které byly přiznány práva a povinnosti rovnocenné se státní příslušností k takovému státu; to neplatí, jde-li o stát, ve kterém mu broží pronásledování podle § 12.

§ 15a zákona o azylu

(1) Doplnkovou ochranu podle § 14a nebo 14b nelze udělit, i když budou zjištěny důvody uvedené v § 14a, avšak je důvodné podezření, že cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany,

pokračování

a) se dopustil trestného činu proti míru, válečného trestného činu nebo trestného činu proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto trestných činech,

b) spáchal zvlášť závažný zločin,

c) se dopustil činů, které jsou v rozporu se zásadami a cíli Organizace spojených národů, nebo

d) představuje nebezpečí pro bezpečnost státu.

(2) Na cizince, který podněcuje ke spáchání činů uvedených v odstavci 1 nebo se na jejich spáchání účastní, se odstavec 1 vztahuje obdobně.

(3) Doplňkovou ochranu dále nelze udělit cizinci, který se mimo území dopustil jednoho či několika trestných činů odlišných od trestných činů uvedených v odstavci 1, opustil-li stát, jehož je státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát jejího posledního trvalého bydliště pouze s cílem vyhnout se trestnímu stíhání za ně, za předpokladu, že jde o skutky, za něž by bylo možno v České republice uložit trest odnětí svobody.

Čl. 2 písm. c) a e) směrnice 2004/83¹

c) „uprchlíkem“ je státní příslušník třetí země, který se v důsledku oprávněných obav před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů nachází mimo zemi své státní příslušnosti a je neschopen přijmout, nebo vzhledem ke sbora uvedeným obavám odmítá ochranu dotyčné země, nebo osoba bez státní příslušnosti, která se ze stejných sbora uvedených důvodů nachází mimo zemi svého dosavadního pobytu, která vzhledem ke sbora uvedeným obavám se tam nechce nebo nemůže vrátit a na kterou se nevztahuje článek 12;

[...]

e) „osobou, která má nárok na podpůrnou ochranu,“ je státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, která nespĺňuje podmínky pro uznání za uprchlíka, ale u které existují závažné důvody se domnívat, že pokud by se vrátila do země svého původu, nebo v případě osoby bez státní příslušnosti do země svého dosavadního pobytu, byla by vystavena reálné hrozbě, že utrpí vážnou újmu uvedenou v článku 15, a na kterou se nevztahují čl. 17 odst. 1 a 2, přičemž tato osoba nemůže nebo vzhledem ke sbora uvedené hrozbě nechce přijmout ochranu dotyčné země;

Čl. 4 odst. 4 a 5 směrnice 2004/83

4. Skutečnost, že žadatel již byl pronásledován nebo utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám pronásledování nebo způsobení vážné újmy, je závažným ukazatelem odůvodněnosti obav žadatele

¹ Směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (Uř. věst. L 304, 30. 9. 2004, s. 2). Je přitom vhodné poznamenat, že od 21. prosince 2013 je účinná Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany.

z pronásledování nebo reálného nebezpečí utrpení vážné újmy, neexistují-li závažné důvody domnívat se, že pronásledování nebo způsobení újmy se již nebude opakovat.

5. Uplatňují-li členské státy zásadu, podle které je povinností žadatele, aby žádost o mezinárodní ochranu zdůvodnil, a nejsou-li jednotlivá prohlášení žadatele doložena písemnými nebo jinými doklady, nevyžadují tato prohlášení důkazy při splnění těchto podmínek:

- a) žadatel vynaložil skutečné úsilí, aby svou žádost odůvodnil;*
- b) žadatel předložil všechny náležitosti, které měl k dispozici, a podal uspokojivé vysvětlení ohledně jiných chybějících náležitostí;*
- c) prohlášení žadatele byla shledána souvislými a hodnověrnými a nejsou v rozporu s dostupnými zvláštními i obecnými informacemi o případu žadatele;*
- d) žadatel požádal o mezinárodní ochranu v nejkratším možném čase, ledaže může prokázat dobrý důvod, proč tak neučinil;*
- e) byla zjištěna celková hodnověrnost žadatele.*

Čl. 6 směrnice 2004/83

Mezi původce pronásledování nebo vážné újmy patří

- a) stát;*
- b) strany nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu;*
- c) nestátní původci, lze-li prokázat, že původci uvedení v písmenech a) a b), včetně mezinárodních organizací, nejsou schopni nebo ochotni poskytnout ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu, které jsou uvedeny v článku 7.*

Čl. 7 směrnice 2004/83

1. Ochranu mohou poskytovat

- a) stát nebo*
- b) strany nebo organizace, včetně mezinárodních organizací, které ovládají stát nebo podstatnou část území státu.*

2. Má se zpravidla za to, že ochrana je poskytována, jestliže subjekty uvedené v odstavci 1 učiní přiměřené kroky k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy, mimo jiné zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy, a žadatel má k této ochraně přístup.

Čl. 9 směrnice 2004/83

1. Za pronásledování ve smyslu čl. 1 odst. 1 Ženevské úmluvy je považováno jednání, které je

- a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit nebo*
- b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).*

2. Za pronásledování ve smyslu odstavce 1 mohou být mimo jiné považována tato jednání:

- a) použití fyzického nebo psychického násilí, včetně sexuálního násilí;*

pokračování

- b) právní, správní, policejní nebo soudní opatření, která jsou sama o sobě diskriminační nebo jsou prováděna diskriminačním způsobem;*
- c) nepřiměřené nebo diskriminační trestní stíhání nebo trestání;*
- d) odepření soudní ochrany, které vede k nepřiměřenému nebo diskriminačnímu trestu;*
- e) trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající do doložek o vyloučení uvedených v čl. 12 odst. 2;*
- f) jednání namířené proti osobám určitého pohlaví nebo proti dětem.*

3. V souladu s čl. 2 písm. c) musí existovat souvislost mezi důvody uvedenými v článku 10 a jednáním kvalifikovaným v odstavci 1 jako pronásledování.

Čl. 10 odst. 1 písm. e) a odst. 2 směrnice 2004/83

1. Při posuzování důvodů pronásledování přiblíží členský stát k těmto hlediskům:

e) pojem politických názorů zahrnuje zejména zastávání názorů, myšlenek nebo přesvědčení ohledně potenciálních původců pronásledování uvedených v článku 6 a jejich politik nebo postupů, bez ohledu na to, zda žadatel podle dotýcných názorů, myšlenek nebo přesvědčení jednal.

2. Při posuzování otázky, zda má žadatel odůvodněnou obavu z pronásledování, není důležité, zda žadatel skutečně má rasové, náboženské, národnostní, sociální nebo politické charakteristické rysy, které vedou k pronásledování, jestliže původce pronásledování tyto rysy žadateli připisuje.

Čl. 15 směrnice 2004/83

Vážnou újmu se rozumí

- a) uložení nebo vykonání trestu smrti nebo*
- b) mučení, nelidské či ponižující zacházení nebo trest vůči žadateli v zemi původu nebo*
- c) vážné a individuální obrožení života nebo nedotknutelnosti civilisty v důsledku svévolného násilí během mezinárodního nebo vnitrostátního ozbrojeného konfliktu.*

Čl. 17 směrnice 2004/83

1. Státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti není způsobilá k podpůrné ochraně, existují-li vážné důvody se domnívat, že

- a) se dopustil zločinu proti míru, válečného zločinu nebo zločinu proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech;*
- b) se dopustil vážného nepolitického zločinu;*
- c) je vinen činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN uvedenými v preambuli a v člancích 1 a 2 Charty OSN;*
- d) představuje nebezpečí pro společnost nebo pro bezpečnost členského státu, ve kterém se nachází.*

2. Odstavec 1 se vztahuje též na osoby, které podněcují k páčání zločinů v něm uvedených nebo se na jejich páčání jinak účastní.

3. Členské státy mohou vyloučit státního příslušníka třetí země nebo osobu bez státní příslušnosti z možnosti získat podpůrnou ochranu, pokud před svým přijetím v členském státě spáchal jeden nebo více zločinů, na které

se odstavec 1 nevztahuje a za které lze uložit trest odnětí svobody, kdyby byl spáchán v dotyčném členském státě, a pokud dotyčná osoba opustila svou zemi původu pouze proto, aby se vyhnula trestům za uvedené zločiny.

VI. B.

K přijatelnosti kasační stížnosti

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kritéria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením zdejšího soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS. Podle tohoto judikátu „*přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.*“

O přijatelnou kasační stížnost se tak může jednat v následujících typových případech:

- 1) *Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*
- 2) *Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.*
- 3) *Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namíste změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.*
- 4) *Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.*

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

- a) *Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.*
- b) *Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.*

Stěžovatel v dané věci namítá, byť poměrně stručně, taková zásadní pochybení městského soudu (zejména ve vztahu k posouzení skutečných důvodů jeho pronásledování a z toho plynoucí neudělení žádné z forem mezinárodní ochrany podle zákona o azylu), jež by mohla mít dopad do jeho hmotně právního postavení a která nelze z hlediska posouzení přijatelnosti kasační stížnosti *prima facie* vyloučit. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná.

Vázán stížními důvody a důvody, k nimž je povinen přihlídnout *ex officio* (§109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud shledal, že kasační stížnost je důvodná.

pokračování

VI. C.

K důvodům neudělení mezinárodní ochrany

Jelikož se v dané věci jedná o řízení, ve kterém je přezkoumáváno rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany, Nejvyšší správní soud stejně jako v jiných věcech týkajících se tohoto typu sporů, vyložil obsah námitek uplatňovaných stěžovatelem v kasační stížnosti v jeho prospěch, a to především s ohledem na závazek nenavrácení (*non-refoulement*), jakož i z povahy věci vyplývajícího zranitelnějšího postavení žadatele o mezinárodní ochranu v řízení před orgány cizího státu (viz blíže usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2010, č. j. 2 Azs 10/2009 - 61).

Při posouzení věci vyšel Nejvyšší správní soud ze skutkových okolností, které stěžovatel vylíčil v žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 20. 4. 2011 a v protokolu o pohovoru ze dne 28. 4. 2011. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že žalovaný pravdivost či věrohodnost stěžovatelova příběhu nezpochybnil, přičemž podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 – 57, „[n]ení povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují“. Jestliže se tedy stěžovatel po celou dobu řízení ve věci mezinárodní ochrany držel jedné dějové linie, jeho výpověď je v zásadních rysech konzistentní, je třeba z jeho výpovědi vycházet (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008 - 83).

Nejvyšší správní soud se dále zabýval prvním okruhem námitek týkajících se aplikace § 12 zákona o azylu, jejichž základem je, že politická aktivita stěžovatele a reakce státní moci v zemi původu na tuto aktivitu splňuje předpoklady pro udělení azylu z politických důvodů. K podpoře své argumentace stěžovatel uvádí, že nesouhlasí s hodnocením, že jeho pohnutky k účasti na demonstracích byly spíše „ekonomického charakteru“; domnívá se, že výše poskytnuté odměny byla městským soudem nesprávně považována za relevantní důvod pro neudělení azylu.

Ze způsobu jakým stěžovatel formuluje svoji námitku, není zcela zřejmé, zda nesprávnost posouzení své žádosti spatřuje v naplnění důvodů pro udělení azylu dle § 12 písm. a) nebo písm. b) zákona o azylu. Pro vypořádání jeho námitek nicméně není tento fakt podstatný, neboť svými důvody nepochybně stěžovatel rozporuje posouzení charakteru jednání, kterého se dopustil na demonstraci ve městě Talas dne 6. 4. 2010. Již úvodem k jeho námitce je třeba konstatovat, že samotný výkon politické aktivity ještě bez dalšího nepostačuje k tomu, aby byla žadateli o mezinárodní ochranu tato ochrana skutečně udělena.

Musí být také zjištěno, že cizinec je v zemi původu pronásledován a existence příčinné souvislosti (*kauzální nexus*) mezi pronásledováním a uplatňováním politických práv [§ 12 písm. a) zákona o azylu], či zastáváním politických názorů [§ 12 písm. b) zákona o azylu].

Charakteristickým pro hlediska relevantní při udělování mezinárodní ochrany je prokázání vzájemné souvislosti mezi pocíťovanou újmou a postojem státu země původu - ať už aktivního (tj. stát je sám původcem pronásledování), či pasivního (tedy neochota nebo faktická nemožnost poskytnout cizinci efektivní ochranu před jinými původci pronásledování).

V případě § 12 písm. a) a § 12 písm. b) zákona o azylu nejde o totožné kategorie azylově relevantních důvodů, přestože se vymezení důvodů uvedených v obou ustanoveních do určité míry překrývá.

Ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu je přenesením práva na azyl zakotveného na ústavní úrovni v článku 43 Listiny základních práv a svobod, zatímco ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu vychází z definice uprchlíka podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, publ. pod č. 208/1993 Sb. (dále rovněž „Ženevská úmluva z roku 1951“). Uvedené bylo ve vztahu k § 12 písm. b) zákona o azylu potvrzeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu

ze dne 14. 1. 2004, sp. zn. 5 Azs 25/2003: „Zákonodárce v § 12 zákona o azylu implementoval článek 1 písm. A odst. 2 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, přijaté v Ženevě dne 28. 7. 1951, a článek 1 odst. 2 Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků, přijatého v New Yorku dne 31. 1. 1967, vyhlášené sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 Sb., z nichž zřetelně vyplývá, že pojem uprchlík se vztahuje na osobu, která se nachází mimo svou vlast a obává se represí ze strany státu z důvodu příslušnosti k určité společenské vrstvě, resp. sociální skupině.“ (srov. Kosář, D., Molek, P., Honusková, V., Jurman, M., Lupačová, H. *Zákon o azylu*, Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, s. 76). Současně ustanovení § 12 písm. a) konkretizuje Listinou základních práv a svobod zaručené právo na azyl, § 12 písm. b) transponuje směrnici 2004/83 (viz poznámka pod čarou č. 1 výše, „kvalifikační směrnice“). Pro aplikaci ust. § 12 písm. a) zákona o azylu je tedy podstatné, zda stěžovatel vykonával aktivitu, kterou lze podřadit pod některé z politických práv obsažených v Listině základních práv a svobod (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008 - 67).

Z pohledu ust. § 12 písm. a) zákona o azylu lze v projednávané věci konstatovat, že pokojná účast na shromážděních spadá pod politická práva vymezená Listinou základních práv a svobod (čl. 19 odst. 1). Jen stěžít lze ovšem přehledně, že stěžovatel vykonával toto právo „pokojně“ pouze do okamžiku, kdy s dalšími osobami napadl ministra vnitra Kongantijeva a způsobil mu vážná zranění. I kdyby při zohlednění místních specifik a skutečnosti, že státní převrasy se jen málokdy odehrávají pokojným způsobem, bylo možné uvažovat o tom, že stěžovatel kromě čl. 19 odst. 1 Listiny základních práv a svobod vykonával i právo zakotvené v čl. 23, nelze odhlédnout, že stěžovatel se k násilnostem uchýlil až poté, kdy mu byla přislíbena finanční odměna. Útok na ministra vnitra, který je příčinou (jak uvádí sám stěžovatel) pronásledování stěžovatele, tedy rozhodně nebyl motivován naplněním podmínek pro uplatňování práva na odpor podle čl. 23 Listiny, coby jednoho z politických práv.

Stěžovatel v průběhu celého správního řízení spojoval svoje pronásledování s útokem na ministra vnitra a osobní mstou ze strany jeho syna. Nyní se také snaží prokázat, že jeho účast na demonstracích byla dána jeho politickým přesvědčením, i kdyby tomu tak ovšem bylo, nijak by to nepodporovalo verzi, kterou nadto nikdy netvrdil, že je synem ministra Kongantijeva pronásledován za uplatňování politických práv a svobod. Udělení politického azylu dle § 12 písm. a) proto nepřichází v úvahu.

Z pohledu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu je pak z hlediska projednávané věci určující, zda stěžovatel má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu zastávání politických názorů. Přihlédnout je ovšem v této souvislosti třeba k čl. 10 odst. 1 písm. e) kvalifikační směrnice, který uvádí, že „pojem politických názorů zahrnuje zejména zastávání názorů, myšlenek nebo přesvědčení ohledně potenciálních původců pronásledování uvedených v článku 6 a jejich politik nebo postupů, bez ohledu na to, zda žadatel podle dotýcných názorů, myšlenek nebo přesvědčení jednal.“ V této souvislosti lze odkázat také na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 7. 3. 2008, č. j. 56 Az 135/2007 – 39, a zejména na výše uvedený rozsudek zdejšího soudu č. j. 2 Azs 45/2008 - 67, z něhož vyplývají totožné závěry, tj. že v situaci, kdy původci pronásledování žadateli o mezinárodní ochranu politické přesvědčení prisuzují, není pro účely nalezení spojitosti mezi pronásledováním a azylově relevantními důvody ve smyslu ust. § 12 písm. b) zákona o azylu rozhodné, zda žadatel politické názory, pro něž je pronásledován či pro které mu pronásledování hrozí, skutečně zastává.

Z pohledu § 12 písm. b) zákona o azylu je tedy pro posouzení toho, zda stěžovatel může být politicky perzekvován, zcela nepodstatné, zda je se svými činnostmi politicky ztotožněn. Podstatné je, zda jsou pronásledovanému cizinci politické názory prisuzovány. Nelze jen bez dalšího akcentovat finanční motivaci stěžovatele k účasti na protivládních demonstracích. Podstatné je, zda ho původci pronásledování mohli považovat za osobu, které je třeba politické názory prisuzovat. Tito pronásledovatelé ostatně ani v zásadě nemají odkud vědět, jaké byly pohnutky stěžovatele k účasti na demonstraci. Z výpovědi stěžovatele nadto vyplývá, že se daného shromáždění účastnil předtím, než mu byla nabídnuta odměna za rozpoutávání

pokračování

nepokoju. Tato skutečnost vyplývá již ze samotné skutečnosti, že osobu, která ho k této činnosti instruovala, potkal až během protestů. Připojí-li se k tomu skutečnost, že byl stěžovatel vedoucím členem skupiny, která zaútočila na předního vládního představitele, jen stěží lze dospět k závěru, že nemůže být osobou, které jsou protivládní postoje přisuzovány.

I přes uvedené není námitka stěžovatele důvodná. V projednávané věci je totiž podstatné, že z rozhodnutí žalovaného, jakož i z napadeného rozsudku vyplývá, že důvodem pro neudělení mezinárodní ochrany stěžovateli bylo neprokázání příčinné souvislosti pronásledování stěžovatele s jeho tvrzeným zastáváním politických názorů. V tomto směru se lze se závěry městského soudu i žalovaného ztotožnit. Poukázat je přitom třeba na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publ. pod č. 1749/2009 Sb., podle něhož pro splnění podmínky souvislosti s důvody pronásledování, je potřeba prokázat, že jde o příčinu rozhodující: *„žalovaný se musí v projednávané kauze ptát: Byl by stěžovatel odveden a zbit na stanici pro porušování zákona, kdyby nevyznával tzv. čistý islám? Pokud odpověď zní ne, spojitost s náboženským přesvědčením stěžovatele je dána a další (vedlejší) motivace pronásledovatelů je irelevantní (což samozřejmě ještě neznamená, že jsou naplněny i další prvky definice uprchlíka).“*

V daném případě stěžovatel v průběhu správního řízení tvrdil, že se obává msty ze strany syna bývalého ministra vnitra z důvodu fyzického napadení jeho otce a jeho zostuzení. Sám současně výslovně uvedl, že se necítí být jakkoliv pronásledován z politických důvodů. Aplikuje-li posledně uvedený judikát soud na stěžovatelův případ a ptá se, zda by k pronásledování stěžovatele došlo i bez jeho politického přesvědčení, z výpovědi stěžovatele nutně dochází k závěru, že jeho názory na politické zřízení pro posouzení hrozby, které údajně čelí v zemi původu, nejsou podstatné.

Pravdivost nyní předkládaných tvrzení o politických důvodech pronásledování stěžovatele v zemi původu je zpochybněna již faktem, že události dne 6. 4. 2010 ve městě Talas skutečně vedly ke státnímu převratu a nástupu politických sil, které stěžovatel sám podporoval. Hrozba, které nyní čelí, se však podle jeho vlastních tvrzení *„zhmotnila“* 2 až 3 měsíce po uvedených událostech, tj. ještě v době před parlamentními volbami na konci roku 2010 vedoucími k opětovnému návratu jistého počtu přívrženců bývalého režimu k moci. Bylo-li však stěžovateli vyhrožováno jen několik málo měsíců po státním převratu v zemi, přičemž z výpovědi samotného stěžovatele vyplývají osobní motivace syna ministra vnitra Kongantijeva k pronásledování jeho osoby, nelze než dát za pravdu žalovanému i městskému soudu, že vztah souvislosti mezi pronásledováním a názory stěžovatele není dán.

K další námitce stěžovatele napadající odepření výsledku manželky ve správním řízení, je třeba dát za pravdu městskému soudu, že nejde o návrh, který uplatnil ve správním řízení. Váže-li pak stěžovatel případné provedení tohoto výsledku na prokázání důvodů ve smyslu § 14 zákona o azylu, je třeba uvést, že udělování humanitárního azylu se odehrává v mezích správního uvážení žalovaného: *„Udělení azylu je na volné úvaze příslušného správního orgánu a rozhodnutí o něm přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu. Soudu nepřísluší přezkoumávat, zda zde byly humanitární důvody či nikoli, to je věcí diskrečního oprávnění správního orgánu. Soud rozhodnutí o humanitárním azylu přezkoumává pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů.“* (viz rozsudek zdejšího soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48).

Humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu je možno udělit v případě hodném zvláštního zřetele a zpravidla nepřichází v úvahu tehdy, když tvrzení uvedená žadatelem je třeba zvažovat v rámci důvodů udělení azylu dle § 12 a § 13 zákona o azylu či důvodů udělení doplňkové ochrany podle § 14a a § 14b zákona o azylu (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2011, č. j. 5 Azs 15/2011 - 77). V rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, Nejvyšší správní soud uvedl: *„Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl*

neposkytnout. [...] Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež by byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly.“

V projednávaném případě stěžovatel neuvedl v žádosti o udělení mezinárodní ochrany ani v dalším průběhu azylového řízení skutečnosti, jež by mohly svědčit o tom, že jsou v jeho případě dány natolik mimořádné okolnosti, které by bylo nutno zvážit z hlediska udělení humanitárního azylu. Svoji žádost založil jen na tom, že si v průběhu správního řízení založil v České republice rodinu. K tomu je však třeba uvést, že „snaha po legalizaci pobytu z důvodu společného soužití s manželem žijícím na území České republiky [...] je sice důvodem pochopitelným, avšak nikoliv natolik závažným a naléhavým, aby bez přistoupení dalších okolností zvláštního zřetele hodných, mohl být vnímán jako výjimečný, tedy zvláštního zřetele hodný ve smyslu § 14 zákona o azylu“ (rozsudek zdejšího soudu ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004 - 60). Žádné okolnosti zvláštního zřetele hodné, k nimž by bylo třeba přihlídnout v rámci rozhodnutí o humanitárním azylu, stěžovatel neuváděl.

Jiná je situace týkající se námitky stěžovatele, v níž napadá hodnocení městského soudu i žalovaného týkající se nedůvodnosti jeho žádosti dle ust. § 14a zákona o azylu, když svůj závěr podpořili tvrzením o údajně úspěšném návratu M. B. do Kyrgyzstánu.

Dle ust. § 14a zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že v případě návratu do státu, jehož je státním občanem, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy a že nemůže či není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Za vážnou újmu se dle § 14a odst. 2 zákona považuje mj. i uložení či vykonání trestu smrti, příp. mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu.

Nelze přitom připustit stav, kdy se řízení o mezinárodní ochraně mění na snahu o nalezení opěrného bodu pro neudělení žádné z forem mezinárodní ochrany. Ani případné četné množství negativních zkušeností s nedůvodnými žádostmi žadatelů o mezinárodní ochranu, nemohou žalovaného vést ke kapitulaci ve snaze nalézt ve větším počtu žadatelů ty případy, u nichž skutečně hrozí nebezpečí pronásledování nebo vážné újmy v zemi jejich původu. Obdobně jako v trestním právu, musí i v právu azylovém platit, že je v případě pochybnosti nutné žádosti o mezinárodní ochranu vyhovět.

V nyní projednávané věci žalovaný na své povinnosti při posuzování případu stěžovatele nerezignoval a věcí se zabýval i z pohledu možného udělení doplňkové ochrany. Při posledně uvedeném hodnocení však zřejmě přehlédl některé skutečnosti plynoucí ze zpráv, které se týkají situace v zemi původu stěžovatele, resp. je nesprávně vyhodnotil.

Po podrobném posouzení věci totiž dospěl zdejší soud k závěru, že námitka stěžovatele je důvodná. Stěžovatel v průběhu správního řízení uvedl, že člen jeho skupiny, M. B., dobrovolně opustil Českou republikou a vrátil se do země původu z důvodu automobilové nehody jeho otce. Následně stěžovatel doplnil, že poté, co M. B. repatrioval, nemá o něm žádné zprávy, zmizel a ani rodiče o něm nic nevědí. Aniž by žalovaný stěžovatelem uváděné tvrzení zpochybnil nebo nedůvěryhodnost tvrzení stěžovatele doložil kupř. informacemi z řízení o udělení mezinárodní ochrany s touto osobou, bez dalšího v zásadě konstatoval, že návrat M. B. svědčí o nepodloženosti obav stěžovatele z pronásledování, resp. existenci skutečného rizika vzniku vážné újmy v zemi jeho původu. Při posouzení této námitky však žalovaný dostatečně nepřihlédl k dalším skutečnostem stěžovatelem uváděným, které měly předcházet jeho odchodu ze země původu, ve spojení se zprávami o domovské zemi stěžovatele, které jsou založeny ve správním spise. Závěry žalovaného, na kterých postavil své zamítavé stanovisko k udělení doplňkové ochrany dle ust. § 14a zákona o azylu, tak ve svém důsledku odporují obsahu správního spisu.

pokračování

V obecné rovině k hodnocení výpovědi žadatele o udělení mezinárodní ochrany z hlediska její spolehlivosti lze odkázat kupř. na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 26. 1. 2006, č. j. 48 Az 44/2005 - 25, ze kterého plyne, že posouzení věrohodnosti žadatele o azyl je výsledkem celkového hodnotícího procesu a úvah správního orgánu o osobnosti žadatele s přihlédnutím k reálnosti či věrohodnosti jím tvrzených důvodů odchodu ze země původu v konfrontaci s obecnými informacemi o situaci v zemi původu. Rozhodující pro závěr o nevěrohodnosti žadatele nemohou být dílčí nepřesnosti nebo pouhým omylem vysvětlitelné nejasnosti v tvrzeních žadatele, nýbrž pouze zásadní rozpory v jeho výpovědích, které správní orgán shledá. Dále pak lze odkázat také na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 - 89: „*V řízení o udělení azylu musí správní orgán často rozhodovat v důkazní nouzi. Za této situace je nutné i zohlednit charakter země původu žadatele o azyl, způsob výkonu státní moci v ní, možnost uplatňování politických práv a další okolnosti, které mají vliv na naplnění důvodů pro udělení azylu. Je-li například o zemi původu žadatele známo, že stav dodržování lidských práv je špatný, že občanům je upíráno právo na změnu vlády, že dochází k nezákonným popravám, mizením osob, částečnému používání mučení atd., pak tyto skutečnosti musí správní orgán zohlednit v situaci důkazní nouze, a to ve prospěch žadatele o azyl.*“

Podle rozsudku zdejšího soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70 „*ani maximální úsilí žadatele a žalovaného však nemusí být vždy úspěšné a řadu tvrzení žadatele nebude možné nijak doložit ani vyvrátit. Pro taková tvrzení se obecně aplikuje důkazní standard „přiměřené pravděpodobnosti“.* Pokud je byt' jen přiměřeně pravděpodobné, že tvrzení žadatele je pravdivé či že se určitá skutečnost udála tak, jak uvádí žadatel, žalovaný nesmí toto tvrzení prohlásit za nevěrohodné a vyloučit jej z dalšího posuzování; naopak, musí toto tvrzení vzít v potaz při celkovém posouzení odůvodněnosti žádosti a přiřadit mu patřičnou váhu. Pokud pak tvrzení žadatele splňuje podmínky uvedené v čl. 4 odst. 5 kvalifikační směrnice, je žalovaný povinen z něho vycházet.“

Není povinností žadatele o mezinárodní ochranu, aby pronásledování nebo vážnou újmu prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností žalovaného, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele vyvracejí či zpochybňují (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57).

V projednávané věci výpověď stěžovatele odpovídá požadavkům čl. 4 odst. 5 kvalifikační směrnice. Stěžovatel podrobně popsal průběh událostí ve městě Talas, doložil doklad (řidičský průkaz), z něhož skutečně vyplývá, že má vztah k Talaské oblasti, o mezinárodní ochranu požádal v nejkratším možném čase, jeho výpovědi jsou důvěryhodné a popis událostí, ke kterým mělo dojít dne 6. 4. 2010 před budovou regionální správy, jsou zcela konzistentní a podpořené zprávami obsaženými ve spisovém materiálu. Stěžovatel uspokojivě odpověděl na všechny dotazy žalovaného, včetně sdělení, že jeho identifikace synem ministra vnitra byla provedena na základě kamer umístěných v budově regionální správy. Prohlášení stěžovatele jsou hodnověrná, souvislá a nejsou v rozporu s dostupnými informacemi o průběhu stěžovatelem líčených událostí.

Popis azylového příběhu stěžovatele je podrobně popsán v části I. rozsudku městského soudu, na který zdejší soud odkazuje, neboť neshledává důvod opětovně vylíčit všechna tvrzení, kterými stěžovatel odůvodňuje své obavy z návratu do vlasti. Podstatným pro věcné posouzení jeho kasační stížnosti je, že stěžovatel ve svých tvrzeních dovozoval reálnost vzniku vážné újmy s ohledem na průběh událostí, které vedly k zabití jednoho a k těžké újmě na zdraví dalšího člena jeho skupiny. Stěžovatel popsal, že se v průběhu protivládních demonstrací společně s dalšími osobami podílel na zadržení a následném fyzickém napadení ministra vnitra Kyrgyzstánu Kongantijeva. Asi 2 - 3 měsíce po převratu se do Talasu vrátil syn ministra vnitra Kongantijeva, který dle zpráv šířících se městem usiloval o pomstu za napadení otce. Jeden ze synů ministra (ze spisu nelze s určitostí ověřit, zda se má jednat o stejnou osobu, jako v případě „pronásledovatele“) pracuje na prokuratuře. Po doručení předvolání na policii dvěma společníkům stěžovatele, byli tito, poté, co se dostavili na policii, nalezeni mrtví, resp. ve vážném zdravotním stavu. Z obav před synem ministra Kongantijeva se stěžovatel obrátil na představitele politické

strany Ak Shumkar. Tito mu měli sdělit, že se policejní složky opětovně nacházejí v rukou přívrženců bývalého režimu, a proto od nich nelze očekávat, že stěžovateli poskytnou ochranu. Z tohoto důvodu stěžovatel opustil Kyrgyzstán.

Z výše uvedeného plyne, že stěžovateli má hrozit ze strany syna ministra vnitra Kongantijeva hrozba přinejmenším újmy na zdraví (ne-li přímo smrti) nikoli pro projevení jeho politických názorů, ale pro jeho násilné jednání, kterého se dopustil při demonstraci dne 6. 4. 2010 spolu s dalšími členy své skupiny, s nimiž se značnou intenzitou fyzicky napadl tehdejšího ministra vnitra a jeho syn se jim nyní chce pomstít. V tomto směru není bez významu ani skutečnost, zda vůdčí postavení stěžovatele ve skupině, která napadla bývalého ministra vnitra Kongantijeva, nemůže mít dopad na trvalost „volání“ po pomstě ze strany jeho syna (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70).

Klade-li přitom žalovaný i městský soud důraz na trestnost jednání, kterého se dopustil stěžovatel v zemi svého původu, lze s nimi v tomto směru jen souhlasit. Smysl řízení ve věci mezinárodní ochrany nelze spatřovat v poskytování ochrany pachatelům závažné trestné činnosti. Tomu ostatně odpovídá i vylučující klauzule, která za určitých okolností umožňuje odepřít udělení mezinárodní ochrany takovým osobám.

Jestliže tedy jinak stěžovatel poukazuje a dokládá důvěryhodnou výpověď a zprávami o zemi původu, že může být vystaven zneužití státní moci synem ministra v průběhu trestního stíhání, je s tímto názorem třeba souhlasit, přičemž lze podpůrně odkázat také na rozsudek zdejšího soudu ze dne 12. 4. 2012, č. j. 7 Azs 9/2012 – 46.

K tomu je také vhodné uvést, že původci pronásledování či vážné újmy v souladu se zákonem o azylu i kvalifikační směrnici mohou být i nestátní původci, lze-li prokázat, že stát či strany nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, včetně mezinárodních organizací, nejsou schopny či ochotny poskytnout ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu. Podle čl. 7 odst. 2 kvalifikační směrnice se „*zpravidla má za to, že ochrana je poskytována, jestliže [posledně uvedené subjekty] učiní přiměřené kroky k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy, mimo jiné zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy, a žadatel má k této ochraně přístup.*“ (k tomu srov. také rozsudek zdejšího soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57).

V projednávané však nejde „pouze“ o hrozbu trestního stíhání a následného potrestání stěžovatele za jeho protiprávní čin, jak dovozuje žalovaný a posléze krajský soud. Stěžovateli dle jeho výpovědi nehrozí „pouze standardní“ trestní stíhání, neboť mu má hrozit nejen nebezpečí trestního stíhání, ale také „soukromé pomsty“ syna ministra Kongantijeva vedené mimo rámec trestního řízení, a to bez ohledu na to, že syn ministra vnitra má být prokurátorem a na jeho pomstě se mají podílet i policejní orgány.

V řízení o udělení mezinárodní ochrany žalovaný shromáždil zprávy, z nichž, jak ověřil zdejší soud, vyplývají závažné nedostatky ve fungování kyrgyzských policejních, justičních a bezpečnostních složek a které věrohodnost výpovědi stěžovatele potvrzují. Dokládány jsou (viz zpráva Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv v Kyrgyzské republice za rok 2011) případy svévolného zabití, mizení lidí, mučení a jiného krutého, nelidského nebo ponižujícího zacházení. V uvedené zprávě je mj. uvedeno, že nejdůležitější problémy v oblasti lidských práv představovala neexistence řádného procesu a odpovědnosti v soudních řízeních a v řízeních orgánů činných v trestním řízení: „*Pracovníci těchto orgánů se nadále dopouštěli porušování lidských práv, například svévolného zatykáání, špatného zacházení, mučení a vydírání všech demografických skupin [...] Neschopnost centrální vlády pohmat viníky, kteří se dopustili porušení lidských práv, k odpovědnosti umožňovala bezpečnostním složkám jednat svévolně a dodávala policejnímu sboru odvahy k tomu, aby se obohacoval na ohrožených občanech. [...] Existovaly zde také tyto další problémy v oblasti lidských práv: svévolná zabití spáchána příslušníky policejního sboru, špatné podmínky ve věznicích [...] Beztrestnost byla významným problémem, neboť vláda nepodnikla kroky, aby omezila bezpečnostní složky v jejich vykořisťování*

pokračování

občanů.“ Obdobná konstatování pak obsahují i další dokumenty (Informace MZV ze dnů 18. 1. 2011, 6. 6. 2012 a 7. 6. 2013, zprávy Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv za roky 2011 a 2012), které tvoří obsah správního spisu. Z těchto materiálů tak dále plyne, že v průběhu roku 2011 a 2012 „*zaznamenaly organizace zabývající se lidskými právy několik případů zmišení osob a případy únosu spáchaného policejními orgány [...] Přestože vládní činitelé a nevládní organizace všeobecně uznávají, že k mučení dochází, ve sledovaném roce se do fáze soudního procesu dostalo jen velmi málo případů mučení a žádní obvinění mučitelé nebyli odsouzeni jako pachatelé trestné činnosti. V dubnu 2011 nově jmenovaná nejvyšší státní zástupkyně Aida Salyanova vydala nařízení zakazující mučení a nařídila neprodlené vyšetření všech obvinění z mučení. Nicméně stejně jako v roce 2011 i v průběhu celého sledovaného roku četní obhájci a různé organizace sledující stav lidských práv [...] nadále referovali o četných případech mučení, kterého se měla dopustit policie a další orgány pověřené vynucováním dodržování zákonů [...] pracovníci ministerstva vnitra byli zapleteni do 88 procent všech případů mučení*“ (zpráva Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv za rok 2012). Všechny tyto zprávy dotvářejí příběh stěžovatele a jeho důvěryhodnost nezpochybňují.

Z výše uvedeného tak plyne nepřipadnost odkazu žalovaného, s nímž se městský soud ztotožnil, že v případě nespokojenosti s postupem konkrétního policejního oddělení či jednotlivých policistů se lze obrátit na Ministerstvo vnitra či Generální prokuraturu. Uvedený závěr nemá oporu v obsahu správního spisu, naopak, jak již bylo výše uvedeno, funkčnost těchto nástrojů vyvracejí shromážděné zprávy, jakož i stěžovatelem tvrzená skutečnost, že původcem pronásledování je osoba, jejíž otec je bývalý ministr vnitra a původce pronásledování je pracovníkem prokuratury (zpráva MZV z 18. 1. 2011, č. j. 90077/2011-LPTP, nadto rovněž potvrzuje tvrzení stěžovatele o návratu přívrženců bývalého režimu na některé posty ve státní správě).

Žalovaný tyto skutečnosti dostatečně nezhodnotil a poukázal na jedinou nesrovnalost, které se stěžovatel v průběhu správního řízení trvajícího více než 2 roky dopustil, tj. nesrovnalost v tvrzení, zda stěžovateli bylo doručeno předvolání na policii. V kontextu celkové konzistence a důvěryhodnosti azylového příběhu stěžovatele uvedenou okolnost nicméně nelze než považovat za marginální.

Nelze pominout, že nyní projednávaný případ vykazuje do jisté míry totožné charakteristické rysy jako věc vedená zdejším soudem pod sp. zn. 1 Azs 86/2008, v níž za obdobné skutkové situace Nejvyšší správní soud uvedl následující: „*Z hlediska uvedených požadavků působí poněkud absurdně stanovisko správního orgánu, podle něž se stěžovatel nedomáhal ochrany svých práv u státních orgánů, jestliže nevyužil zákonné možnosti stěžovat si na postup policie v jeho věci. Navíc v kontextu stěžovatelem tvrzené situace v Pákistánu, v němž údajně představitelé veřejné moci nejsou ani ochotni poskytovat ochranu osobám pronásledovaným z náboženských důvodů, ba dokonce se na jejich pronásledování často sami podílejí. Správní orgán se zde ryze formalisticky odvolal na znění pákistánských zákonů, aniž by si získal dostatečné informace o tom, nakolik je ochrana jimi poskytovaná v praxi účinná a zda k ní stěžovatel mohl mít přístup. Kritiku nablížení státní správy coby vázané toliko na text zákona již ostatně vyslovil i Ústavní soud, viz např. jeho náleží ze dne 29. 2. 2008, II. ÚS 2268/07.*“

Jestliže je testem pro udělení doplňkové ochrany „*realnost nebezpečí*“ vážné újmy [rozsudek zdejšího soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82: „*Reálným nebezpečím (srov. rovněž § 14a odst. 1 zákona o azylu, jež užívá ve stejném významu slovní spojení „skutečné nebezpečí“)* nutno rozumět, že ve významném procentu případů obdobných situací stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, takže stěžovatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho.“], je třeba konstatovat, že stěžovatel i s ohledem na jeho zkušenost vztahující se k usmrcení a těžkému ublížení na zdraví jiným členům jeho skupiny, požadavky tohoto testu za žalovaným zjištěného skutkového stavu splňuje.

K uvedenému pak lze doplnit, že z rozsudku ze dne 11. 11. 2004, č. j. 6 Azs 110/2004 - 77, vyplývá, že tvrdí-li žadatel v řízení o azyl, že nemá faktickou možnost se bez jisté újmy obrátit

o pomoc na příslušné orgány v zemi původu, musí správní orgán zaměřit dokazování i tímto směrem. V souzené věci tyto skutečnosti stěžovatel tvrdil. Vysvětlil, proč má za to, že mu orgány státních složek nejsou schopny poskytnout pomoc. Uvedl, že následně poté, co se členové jeho skupiny přihlásili na policii, proběhl pokus o jejich likvidaci. Jestliže jeho tvrzení o špatném stavu silových složek Kyrgyzstánu potvrzovaly mimo jiné zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA, nelze vzhledem k čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publ. pod č. 209/1992 Sb.) bez dalšího stěžovateli odmítnout poskytnutí doplňkové ochrany.

V projednávané věci je však třeba konstatovat, že s ohledem na jednání stěžovatele spočívající ve fyzickém napadení tehdejšího ministra Kongantijeva se bude nutné dále zabývat rovněž tím, zda se na stěžovatelův případ nevztahuje vylučující klauzule obsažená v ust. § 15a zákona o azylu, a to zejména § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, podle kterého doplňkovou ochranu podle § 14a nebo § 14b zákona o azylu nelze udělit, i když budou zjištěny důvody uvedené v § 14a zákona o azylu, avšak je důvodné podezření, že cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, spáchal zvláště závažný zločin. Nelze však opomenout, že i v případě, že by na věc stěžovatele, dopadala vylučující klauzule § 15a zákona o azylu, nemohl by být z území České republiky vyhoštěn, pokud dojde žalovaný zároveň k závěru, že mu v zemi původu svědčí skutečné nebezpečí vážné újmy, neboť v takovém případě by bylo nutné postupovat podle ust. § 179 odst. 3, 4 ve spojení s § 33 odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

VII.

Závěr a náklady řízení

Nejvyšší správní soud je toho názoru, že v projednávané věci je účelné spolu se zrušením napadeného rozsudku zrušit i rozhodnutí žalovaného. Je totiž zřejmé, že rozhodnutí žalovaného mělo být zrušeno již městským soudem. Jelikož vzhledem k výše uvedenému právnímu názoru nepřichází v úvahu další doplnění řízení před tímto soudem, městský soud by s odkazem na tento rozsudek jen zrušil rozhodnutí žalovaného a přenesl závazný názor zdejšího soudu žalovanému.

Nejvyšší správní soud tedy zrušil rozhodnutí městského soudu napadené kasační stížností, věc mu však nevrátil k dalšímu řízení, neboť zrušil také rozhodnutí žalovaného. V řízení o věci bude pokračovat žalovaný, který je dle § 78 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. vázán výše vysloveným právním názorem zdejšího soudu.

V této souvislosti je na místě dodat, že vzhledem k tomu, že v dalším řízení bude také na posouzení žalovaného, aby s ohledem na nyní navrhovaný výslech partnerky stěžovatele, také nově posoudil i tento návrh. Ve svých úvahách pak případně zohlední i rozsudek zdejšího soudu ze dne 25. 1. 2013, č. j. 5 Azs 7/2012 - 28, publ. pod č. 2836/ 2013 Sb. NSS, vztahující se k důvodům udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, tj. zda by vycestování žadatele o mezinárodní ochranu bylo zásahem do rodinného a soukromého života stěžovatele. Žalovaný se tedy bude zabývat nejen případnými právními, nýbrž rovněž i faktickými překážkami tohoto kroku, tj. nedostatkem finančních prostředků či absencí sociálních a rodinných vazeb v zemi původu. Není-li přestěhování rodiny do země původu právně či fakticky možné, je třeba se zabývat i tím, zda má žadatel možnost získat jiné oprávnění k pobytu na území České republiky, než je mezinárodní ochrana, příp. zda případné odloučení stěžovatele od dítěte, pokud by bylo spojeno s vyřízením oprávnění k pobytu, nebylo, vzhledem k věku dítěte a dalším okolnostem, nepřiměřeným zásahem do jejího rodinného a soukromého života (viz publ. právní věta – č. 2836/2013 Sb. NSS).

Nejvyšší správní soud ve věci rozhodl v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož je o kasační stížnosti rozhodováno zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

pokračování

V souladu s § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle ust. § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Stěžovatel měl ve věci úspěch, dle § 60 odst. 1 s. ř. s. mu tedy přísluší právo na náhradu nákladů řízení. Ze soudního spisu nicméně nevyplývá, že by stěžovateli v řízení o kasační stížnosti či v řízení před městským soudem jakékoliv důvodně vynaložené náklady vznikly.

Zástupcem stěžovatele byla usnesením městského soudu ze dne 6. 12. 2013, č. j. 1 Az 20/2013 - 20, ustanovena Mgr. Eva Krahulíková, advokátka, jejíž odměnu a hotové výdaje podle § 35 odst. 8 s. ř. s. hradí stát. Ustanovené zástupkyni stěžovatele zdejší soud přiznal odměnu 3100 Kč za jeden úkon právní služby spočívající v podání kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s ustanovením § 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, a paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu a dále částku odpovídající DPH ve výši 21 %, celkem tedy 4114 Kč. Pro úplnost je vhodné dodat, že zdejší soud nepřiznal ustanovené zástupkyni stěžovatele odměnu za repliku k vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti, neboť soudní řád správní tuto repliku nepředpokládá, zdejší soud ani ustanovenou zástupkyni stěžovatele k vyjádření ke stanovisku žalovaného ke kasační stížnosti nevyzýval a náklady s touto replikou spojené proto nelze považovat za účelně vynaložené.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 19. prosince 2014

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu